
ДО ІСТОРІЇ ОГІЄНКІВСЬКОГО РУХУ

**СЛОВО ЛАУРЕАТАМ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПРЕМІЇ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА 2010 р. ВИСТУПИ НА ВРУЧЕННІ
(Житомир, 15 квітня 2010 р.)**

Микола Степаненко

З КОГОРТИ НАЙДОСТОЙНІШИХ УКРАЇНЦІВ [Іван Огієнко (митрополит Іларіон)]

Постать видатного діяча українського ренесансу Івана Огієнка, віддаляючись із літами від нас, стає ще ваговитішою, ще величнішою. Цей видатний учений, талановитий перекладач, одержимий релігійний проповідник освітлює безгранню й мудрістю свого таланту наш нелегкий шлях до самостійності, соборності, незалежності, рідномовності, патріотичної незрадливості. Прихований від прискіпливого дослідника (та хіба лишень од нього — від усього чесного люду материкової України) гідний подиву й щонайвищих похвал філологічний, історичний, теологічний, письменницький доробок Огієнка повертається в Україну, якій він віддав себе сповна, задля якої жертвував усім земним, що подарував йому Всевишній. Оповита ореолом таємничості в добу “комунізації” (термін Івана Огієнка) наукова, релігійна, художня спадщина митрополита Іларіона приходить нині до вдумливого, ідеологічно розкріпаченого читача, її осмислюють лінгвісти, літературознавці, теологи, історики, культурологи, її бере на озброєння Церква, яка прагне до помісності. Вона, ця спадщина, — глибока й чиста ріка, яку живлять благословенні Богом джерела, вимолені в Нього до самозабуття відданим православній вірі митрополитом Іларіоном. Огієнкова ріка ніколи — не зміліє, до неї завжди припадатимуть жадібні високої духовності українці. У нашому воїстину багатому й неповторному культурному просторі Іван Огієнко стоїть і завше буде височіти поряд із неперевершеним мандрівним філософом Григорієм Сковородою, батьком нової української літератури й мови Іваном Котляревським, генієм із геніїв Тарасом Шевченком, мужньою й блискуче ерудованою Лесею Українкою. Він з-поміж тих, кого суцї називають, а грядущі величатимуть своїми месїями, предтечами, учителями.

Перед широчінню думки митрополита Іларіона, перед його інтелектуальним огромом і дивовижним життєвим подвигом українці всього світу схиляють доземно голови, він їх єднає в лоні Церкви,

рідної мови. Кожна книга цього творця від Бога, кожна його стаття — на вагу золота. У кожному зроненому, виплеканому ним слові — наша правда, а не вибілена, знекровлена історія, орієнтири в будучину. Його праці, мов магніт, притягують до себе науковців і тих простих читачів, які сенс буття вбачають не в розкоші, не в найкращому й найзручнішому місці під сонцем, а в праведному труді в ім'я своєї держави, у самовдосконаленні й прагненні дарувати добро та щастя ближньому своєму.

Роздуми Івана Огієнка, щедро розсіпані в різних царинах науки, аргументовані, переконливі, potwierdжені незаперечними фактами. Його гіпотеза, або “малюнок”, постання української мови нині міцно входить у лінгвістичний ужиток. Наша мова, за рецепцією й інтерпретацією вченого Огієнка, “зарисувалася ще на слов'янській прабатьківщині, від якої вже відірвалася з виразними своїми рисами, як постала й кожна інша слов'янська мова... У слов'янській прабатьківщині українці сиділи приблизно на тих самих землях, на яких пізніше застала їх історія, цебто українці автохтони на своїх землях”. Період становлення українського етносу й говорів української мови вельми тривалий — IX, X й XI століття. Це лише фрагмент до великої розмови про окремішність української мови, її місце в слов'янській сім'ї, її діалектне розшарування, її нормування тощо. Не можна не згадати вчення митрополита Іларіона про історію українського друкарства, науку про рідномовні обов'язки, які варто звести до непорушного національного канону, домагатися виконання його кожним із нас зосібна і всією державою загалом, якщо хочемо зняти з себе ярмо меншовартості й стати твердо на свою дорогу державотворення — нелегку, з величезними втратами, але свою — і вже неперебутню.

Тож наспів час збагнути всім (і тим, хто чітко тримається за імперські традиції також), що наш пріснопам'ятний і по-справжньому великий Іван Огієнко не зрадник, не втікач від розплати українського народу, як це пропагувала радянська історіографія, а “бджола, що від світання до смеркання носить по краплині мед до свого вулика”. Так оцінюємо ми свого славного попередника, так обов'язково мають думати про нього наші діти й онуки, бо митрополит Іларіон усім нам вкупі на землі доніс просто й велично істину з істин: “... що ми? Чий сини? Яких батьків? Ким, за що закуті?...”

Отримано: 15.04.2010 р.

Володимир Погребенник

СВЯТЕ ІМ'Я МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА

**Шановна громадо, зібрана тут святим іменем
Митрополита Іларіона!**

Дозвольте насамперед як одному з цьогорічних лауреатів висловити щиру вдячність співзасновникам Премії імені Івана Огієнка, Комітету з її присудження й усім гостинним організаторам Міжнародного наукового форуму “Іван Огієнко у діалозі культур і духовності”. Надзвичайно